

Uitnodiging

Hierbij nodigen wij u uit voor een middagbijeenkomst van de sectie Arbeidstoxicologie van de Nederlandse Vereniging voor Toxicologie en de Contactgroep Gezondheid en Chemie met de titel:

Nieuwe kijk op een grenswaarde voor metaalbewerkingsvloeistoffen

op donderdag 10 maart 2011 Golden Tulip Hotel Central in Den Bosch

Burg. Loeffplein 98, 5211 RX Den Bosch (<http://www.hotel-central.nl/nl/central.htm>) - 7 min lopen van NS-station Den Bosch

Deelname is gratis en vooraf aanmelden is NIET nodig. Een bewijs van deelname wordt alleen versterkt aan bezoekers die óf lid zijn van de NVT óf lid zijn van de CGC.

Metaalbewerkingsvloeistoffen (ook wel snijvloeistoffen of koeloliën) worden gebruikt bij verspanende bewerkingen van metaal. Ze staan al sinds jaar en dag bekend als producten die gezondheidklachten kunnen veroorzaken. Huidklachten bij machinebankwerkers worden al heel lang gerapporteerd. Meer recent is er aandacht voor de gevaren van inhalatie van aerosolen van deze vloeistoffen. De oude kwalijke stoffen als PAKs en nitrosamines worden nauwelijks meer aangetroffen, maar wel 'nieuwe' stoffen als endotoxinen. De Gezondheidsraad heeft vorig jaar een concept-advies uitgebracht met daarin een gezondheidskundige grenswaarde van 0,1 mg/m³ voor de nevel van metaalbewerkingsvloeistoffen. Binnenkort zal dit naar alle waarschijnlijkheid een definitief advies worden. Tot voor kort hanteerden we voor de nevel van metaalbewerkingsvloeistof een grenswaarde van 5,0 mg/m³, uitgedrukt als olienevel. Waardoor is deze forse verlaging ingegeven? Kunnen we voor samengestelde producten als metaalbewerkingsvloeistoffen een grenswaarde hanteren? De sprekers van deze middag zullen op deze vragen ingaan.

Programma:

- 13.00 Ontvangst met koffie/thee
- 13.30 - 13.40 Opening door dagvoorzitter Erik Tielemans. Mededelingen.
- 13.40 - 14.05 **Metaalbewerkingsvloeistoffen: inleiding en historische context** (Peter Kanters, 5x Beter)
Welke soorten metaalbewerkingsvloeistoffen kennen we, welke soort stoffen zitten er in, wat vinden we aan informatie in de MSDS, waar worden ze gebruikt en hoe komen werknemers er mee in contact?
- 14.05 – 14.40 **Hazard identification of metalworking fluids** (Juan Carlos Carillo – Shell Health) (in het Engels). What are the health hazards? Which toxicological items are the bottle necks when proposing a safe occupational exposure limit for metalworking fluids?
- 14.40 – 14.15 **Contactcezem door metaalbewerkingsvloeistoffen** (Jan Bakker – NCVB)
Epidemiologie, diagnostiek en bedrijfsgeneeskundige interventie.
- 14.15 – 15.30 Pauze
- 15.30 – 16.05 **Beoordeling van het gezondheidsrisico van metaal-bewerkingsvloeistoffen.**
(Dick Heederik – IRAS Universiteit Utrecht)
Epidemiologische knelpunten bij het vaststellen van een veilige grenswaarde voor deze vloeistoffen.
- 16.05 – 16.30 **Blootstelling aan metaalbewerkingsvloeistof en goede praktijken.**
(Frans Jongeneelen - IndusTox Consult)
Bewaken van de blootstelling door meten of door goede praktijken te implementeren?
Toelichting op het handboek: "Gezond werken met metaalbewerkingsvloeistoffen" ¹
- 16.30 Afsluiting

---

¹ Download het handboek van de site van het Ministerie SZW:
http://docs.minszw.nl/pdf//158/2007/158_2007_5_3799.pdf

Over de sprekers:

Peter Kanters is geregistreerd Arbeidshygiënist en is werkzaam als consultant bij Mensely (onderdeel van ArboNed). Sinds oktober 2006 is hij fulltime gedetacheerd in de functie van Verbetercoach bij het project 5xBeter: Werken is gezond van de sociale partners in de metaalbranche. Binnen 5xBeter wordt de Arbocatalogus gemaakt voor de metaalbranche en als Verbetercoach bezoekt hij dagelijks metaalbedrijven van zeer verschillende pluimage en helpt ze op een praktische manier bij het verbeteren van de arbeidsomstandigheden.

Juan-Carlos Carrillo (Ciudad de Guatemala), studied Chemical Engineering at the Technical University of Budapest, where he also took a Masters Degree in Environmental Chemistry. He moved to Dusseldorf, Germany, where he pursued his doctorate degree, focusing on antioxidants and free radical research. Through a joint educational program between German and Dutch universities, he completed his formal education as a toxicologist. He currently works for Shell in the health and safety assessment of petro-chemicals and oil products. He is interested in history and the different aspects of society and development.

Jan Bakker was 25 jaar werkzaam als bedrijfsarts bij het petrochemisch concern DSM. Evenals eerdere DSM collega's maakte hij in die periode deel uit van het bestuur van de Contact Groep Chemie, de laatste jaren als voorzitter. Sedert 2004 werkte hij als bedrijfsarts parttime voor de NS via ArboUnie in combinatie met de functie van klinisch arbeidsgeneeskundige bij het ArbeidsDermatologisch Centrum VUmc Amsterdam. Sedert 2005 combineert hij deze laatste functie met die van beroepsziektespecialist bij het Nederlands Centrum voor Beroepsziekten, Coronel Laboratorium AMC Amsterdam.

Dick Heederik is hoogleraar Gezondheidsrisicoanalyse en hoofd van de divisie milieu-epidemiologie van het IRAS, een interfacultair instituut van de Universiteit Utrecht. Hij is lid van de Gezondheidsraad en maakt deel uit van de commissie GBBS (Gezondheid en Beroepsmatige Blootstelling aan Stoffen).

Frans Jongeneelen is gecertificeerd toxicoloog en gecertificeerd arbeidshygiënist. Hij is de oprichter van IndusTox Consult: een spin-off van de Radboud Universiteit Nijmegen. Het is een arbeidstoxicologisch bureau met diensten op het snijvlak van wetenschap en toepassing. Hij publiceert regelmatig in internationale tijdschriften.

Contact Groep Gezondheid en Chemie (CGC)

De Contactgroep Gezondheid en Chemie (CGC) is een multidisciplinair discussieforum met als doel het uitwisselen van informatie over de gezondheid van de mens in relatie tot chemische factoren en het bevorderen van het netwerk van mensen werkzaam op dit terrein. Dit wordt gerealiseerd door het organiseren van themamiddagen voor bedrijfsartsen, veiligheidskundigen, arbeidshygiënisten, toxicologen, medisch milieukundigen en milieugezondheidskundigen. De middagen worden, afhankelijk van het thema, georganiseerd in samenwerking met de Nederlandse Vereniging voor Arbeidshygiëne (NVvA), de Nederlandse Vereniging voor Veiligheidskunde (NVVK), de Nederlandse Vereniging voor Toxicologie (NVT), de Nederlandse Vereniging van Medische Milieukunde (NVMM) en de Nederlandse Vereniging voor Arbeids- en Bedrijfsgeneeskunde (NVAB). De themamiddagen bieden de mogelijkheid om al deze verschillende specialisten bij elkaar te brengen en zo multidisciplinaire netwerken te laten ontstaan.

Aanmelden als lid van de CGC is mogelijk via cgc@epsnet.nl
Voor meer informatie zie www.arbeidshygiene.nl onder "CGC"

De volgende CGC seminars zullen plaatsvinden op:
9 Juni 2011 in samenwerking met de NVAB
8 September 2011 in samenwerking met de NVMM